

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77
Zs. N. Sz. — — — 2-28
Egyes szám ára pályá-
udvaron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40.—
Egyes szám — — 3.—

1927 március 1 Kedd

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 48 szám

5687 I. Adar 27

Közismert zsaroló írta a »Cuvântul«-ban megjelent denunciáló nyiltlevelet

Salamon Benedeknek hívják a nagyvárad Scharf Móricot. Hogyan akarja megzsarolni Salamon Benedek a nagyvárad Zsidó Nemzeti Szövetségeit

(Oradea-Nagyvárad, február 28. Az Uj Kelet kiküldött tudósítójától.) Nemesak Nagyvárad, de egész Erdély zsidóságában mélyeséges megbotránkozást keltett az a hazug és rágalmozó kitételektől hemzsegető nyiltlevél, amely a »Cuvântul« hó 24-iki számában »Un evreu« aláírással jelent meg. Nagyvárad zsidó társadalmában a denunciáló cikk megjelenésének hírére olyan elemmentális erővel tört ki a felháborodás, hogy napokon keresztül cionista és nemcionista körökben kizárólag erről a nyiltlevélről beszéltek és az első órákban alig akadt valaki, aki elhitte volna, hogy a hírhedt nyiltlevelet valóban zsidó írta, mert szinte

hihetetlennek tartották, hogy akadhatott zsidó ember, aki — a tiszzaeszlári vérvád-pörből jólismert Scharf Móric mintájára — ilyen aljas és hazug denunciálásra vállalkozott.

De míg a tiszzaeszlári Scharf Móric egy 14 éves öntudatlan, megtévesztett és megfélemlített gyermek volt, addig a nagyvárad Scharf Móric, mint alábbi tudósításunkból kiderül — felnőtt és tetteinek tudatában lévő ember.

Az Uj Kelet Nagyváradra kiküldött munkatársa kétnapos nyomozás után minden kétséget kizáró módon megállapította azt a ránk nézve fájdalmas tény, hogy a szavakkal eléggé el nem ítélhető alantas cselekedetet mégis zsidó ember követte el, de megállapította azt is, hogy ez a zsidó ember közismert zsaroló, aki számtalanszor végigzsarolta már fél Nagyváradot és ez nyiltlevele nem egyéb, mint egyik legutóbbi rosszul sikerült zsaroló manőverének utolsó felvonása.

Salamon Benedeknek hívják Nagyvárad Scharf Móricot, aki az Uj Kelet kiküldött munkatársa előtt több ízben is kijelentette, hogy a »Cuvântul«-ban megjelent nyiltlevelet valóban ő írta meg magyar nyelven és azt a »Cuvântul« nagyvárad munkatársa fordította le románra. Az Uj Kelet munkatársának sikerült megszereznie a Salamon Benedek által írt nyiltlevél kéziratát és azt nyomban lefényképezte. Ezek a fényképek az Uj Kelet szerkesztőségének birtokában vannak.

Salamon Benedeket tulságosan jól ismerik Nagyváradon. Valamikor tojáskereskedő volt, de évek óta már, mint közveszélyes zsarolót és notórius könyöradomány-gyűjtőt ismerik az egész városban. Egyformán igyekezett »adományokat« kiterroizálni magánosoktól és zsidó szervezetektől, míg a nagyvárad cionista konferencia alkalmából az az ötlete támadt, hogy a cionista szervezetet is meg fogja zsarolni. Arravaló hivatkozással, hogy egyik fia, aki Danzingban műegyetemi hallgató, éhezik és nem tudja befejezni tanulmányait,

a Zsidó Nemzeti Szövetség több exponensétől negyven font, azaz negyven-ezer lej »könyöradományt« kért.

Amikor megmagyarázták neki, hogy sem a cionista szervezet, sem a Palesztina-alapok pénzéből semmilyen adományt nem lehet kiutalni, de a Zsidó Nemzeti Szövetség egyik exponense tisztán humanisztikus szempontból nem zárkózik el attól, hogy a konferencia után, mint

magánember, Danzigban tanuló fia részére összegyűjt egy nagyobb összeget, Salamon türelmetlen lett és követelni kezdte, hogy

mig a gyűjtést lefolytatják, adják kölcsön neki ezt az összeget az alapok pénzéből.

Salamonnak újra megmagyarázták, hogy a Palesztina-alapok pénzéhez, még kölcsönképpen sem lehet hozzányulni semmilyen formában és várjon türelemmel, míg a konferencia véget ér. Ez a magyarázat azonban nem elégítette ki Salamon Benedeket és több tanu előtt kijelentette, hogy ha a cionista szervezet nem ad neki negyven fontot, hogy éhezze fia Danzingban tanulmányait befejezhesse, úgy ő

megakadályozza és felrobbantja a cionista konferenciát.

Amikor Salamon Benedek ilyenformán nyilvánvalóan a zsarolás eszközeihez nyúlt, többet ügyet se vetettek rá, annál is inkább, mert a Szövetségnek az az exponense, aki még nem ismerte eléggé Salamon Benedeket és tisztán humanisztikus szempontból vállalkozott arra, hogy magángyűjtést rendez a számára, már az első kísérletnél kategorikus visszautasításra talált, mert olyanokhoz fordult, akik már jól ismerték Salamont.

Salamon Benedek, amikor látta, hogy a

Megjelent a »Cuvântul«-ban a nyiltlevél vádjainak cáfolata

Érdekes összetalálkozása a véletlennek, hogy ugyanakkor, amikor módunkban van leleplezni a rágalmozó nyiltlevél szerzőjét, egyidejűleg annak a lapnak hasábjain, amelyben a nyiltlevél megjelent, egy másik cikk látott napvilágot, amely a cionista mozgalmat és annak törekvéseit most már az igazság objektív fényében világítja meg. A bukaresti »Cuvântul« ma ide érkezett száma a romániai cionista szervezet levele alapján hatalmas cikket közöl, amelyben a cionista szervezet a legerélyesebben visszautasítja a felhozott vádakát és részleteiben is ismerteti azt a nagyszabású, az egész emberiség történelmében páratlanul álló munkát, amelyet a cionista szervezet a palesztinai zsidó nemzeti otthon felépítése érdekében kifejt.

A cikk felsorolja a cionizmus nagy nem-zsidó barátait, akik többször kifejezésüket adták a cionista mozgalommal szembeni szimpátiájuknak, majd ismerteti azt a gigászi munkát, amelyet a cionisták a háboru befejezése óta — alig néhány év leforgása alatt — Palesztinában végeztek. Uj városok, kolóniák keletkeztek, egyetem, iskolák, színházak, opera, kórházak, utak és kikötők épültek, a zsidó emigránsok ezrei páratlan erőfeszítéssel változtatják át termékeny teleppennye Palesztina földjét és egy új, jobb emberi közösség van ott kialakulóban, amelyről az országot látogató külföldiek hatalmas sora a legnagyobb csodálat és elragadtatás hangján nyilatkozott.

Romániában három évtizede működik a cionista szervezet, amely mindenkor a kormányok és az ország kiváló államférfiainak fámo-

zsarolási manővere nem sikerült, uton-utfélen megismételte fenyegetőzéseit és többször kijelentette, ha nem jut a negyven fonthoz hozzá, a cionista mozgalmat és annak vezetőit le fogja leplezni.

A negyven fonthoz nem jutott hozzá, mert a Zsidó Nemzeti Szövetség nem hagyta magát megszarolni és így született meg az a minden elképzelést felülmúló hazug és alávaló rágalmozó nyiltlevél, amely Salamon összeköttetései révén az antiszemita Cuvântulban látott napvilágot.

Amikor az Uj Kelet kiküldött munkatársának nyomozásai során kétségtelenül kiderült, hogy a levelet Salamon Benedek írta, a város zsidó társadalmára egyik pillanatról a másikra minden előzetes társadalmi elhatározás nélkül társadalmi bojkott alá vette a most már közismert alakot.

A kávéházban, ha valamelyik asztalhoz letelepszik, nyomban feláll mellőle mindenki. Senki kezét nem fog vele, brutálisan megszakították vele minden érintkezést.

Jellemző, hogy még a legprononszirozottabb anticionista körökben is a legélesebb elkeseredést váltotta ki Salamon Benedek levele és Salamont, mint az egyetemes zsidóság denunciálóját és megrágalmazóját bélyegzik meg.

Ime ez a nagyvárad Scharf Móric zsarolásának története. Nem első esete, de reméljük, hogy az utolsó. Az Uj Kelet gondoskodni fog arról, hogy az utolsó legyen. Holnapi számunkban részletesen rá fogunk mutatni arra, hogy kiesoda tulajdonképpen ez a Salamon Benedek, hogyan »operál« már évek óta, mennyi pénzébe került a nagyvárad zsidóságnak fiának még meg nem lévő diplomája és hogyan »éhezett« Salamon Benedek családjával itthon és fia Danzingban.

gatását élvezte. Dimitrie Sturdza, Romániának többször volt miniszterelnöke 1897-ben a New-York Herald munkatársának a cionizmusról adott nyilatkozatában a következőket mondotta többek között: »A cionizmus nagyszerű mozgalom, sőt mondhatnám, az egyetlen hatásos eszköze a zsidókérdés megoldásának.« Duca és Mitilienu külügyminiszterek a cionista világszervezet képviselői előtt tett kijelentéseikben többször hangsúlyozták a mozgalommal szemben érzett szimpátiájukat.

A cikk ezután számokkal illusztrálja, hogy mennyire összefüggnek Románia külkereskedelmi érdekei Palesztina fejlődésével. 1923-ban 100 millió, 1924-ben 200 millió és 1925-ben 320 millió lej értékű árut exportált Románia Palesztinába. És a romániai cionisták voltak azok, akik a legtöbbet dolgoztak a két ország közötti kereskedelmi kapcsolatok kiszélesítésére. Romániának eminens érdekei fűződnek Palesztinára, mint a Kelet kapujának rapid fejlődéséhez.

A cikk ismerteti ezután az alapok munkáját, amelyet a román kormányok mindenkor engedélyeztek, hivatkozik arra, hogy az egész világon gyűjtenek erre a grandiózus célra, anélkül, hogy az alapok konkrét céljai mögött felforgató törekvéseket látnának. Majd a rágalmozó cikknek arra a kitételére, hogy Romániából évenként milliók vándorolnak ki az alapok útján, a következőket mondja a cikk:

Ha valóban milliók kerülnének is ki évenként az országból ilyen uton, ezek csak egy töredékét képeznék annak, amit Románia exportja útján bevesz. Minden kivándorló lej-

Vigyázat!

Ezek
állandóan
olcsóbbodó
árak!

„Sipos Sport“ női harisnya	lei	39
„Sipos cérna“ fényes női harisnya	lei	67
„Sipos Kuhnid“ fátol női harisnya	lei	77
„Sipos selyem“ női harisnya, ha elszakad, ingyen adok helyette egy másik párat	lei	137
„Sipos nagyon tartós“ férfi sockni	lei	20
„Sipos selyem“ mintás férfi sockni	lei	67

Az árakat folyton mérsékelem. „SIPOS“, Calea Regele Ferdinand 8.

nek legalább a tizszerese kerül vissza az export útján az országba.

Az adatok alapján a legerélyesebben vissza-

utasítja a cikk az időközben leplezett „Un evreu“ vádjait, amely szerint az alapok az ország elleni rágalmaszra használják pénzeiket.

Huszonkétrendbeli csalással vádolják a berlini törvényszék elnökét

(Berlin, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német főváros nagy szenzációja az a pör, amely az esküdtbiróság előtt fog rövidesen lezajlani és amelynek vádlottjai nem kisebb emberek, mint *Sürgens*, a berlini törvényszék elnöke és felesége, aki maga is nagy szerepet vitt a berlini társaságokban.

Amikor az elmúlt év februárjában az elnököt és feleségét letartóztatták, nemcsak a bírói kar, de a közvélemény is rendkívül meglepődött. Letartóztatása előtt még hangos volt a sajtó *Sürgens*nek egy családi bűnpörben hozott drákói szigorú ítéletétől és röviddel ezután a törvényszék vasszigoru elnökét 22 rendbeli rafinált csalás és hamis eskü miatt vették őrizetbe. Ami később a vizsgálat folyamán felszínre került, csak még kinosabbá tette a meglepetést.

Mielőtt *Sürgens* elnököt Berlinbe helyezték, Staagardban, az ottani törvényszéknél töltött be vezető állást. Már akkor rebesgetni kezdték, hogy az elnök pénzügyei körül nincsen minden rendben. Különösen két titokzatos betörés terelte a figyelmet dr. *Sürgens* dolgaira. A betörések az ő lakásán történtek. A kárt mindkét esetben megtérítette a biztosító társaság, de a büncselekmények elkövetésének körülményeire csak nem derült fény. Mikor ezek a gyanus momentumok felszínre kerültek, arról is sok szó esett, hogy dr. *Sürgens*nek a háború alatt is voltak komolyos pénzügyei.

Huszonkét csalást ír a vád *Sürgens* rovására, aki a birodalom legjobb ügyvédeit bizta meg védelmével.

Hány munkanélküli van Kolozsváron

Osvada polgármester nyilatkozik a munkanélküliség megoldásáról. 904 szervezett munkanélküli vár munkára

(Cluj-Kolozsvár, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A munkanélküliség problémája az illetékes faktorokat egyre komolyabban foglalkoztatja. A munkaügyi minisztérium az ország összes városaiban elrendelte a munkanélküliség számának megállapítását és pontos statisztikákat kért a kenyér nélkül maradt munkások szakmabeli hovatartozásáról és arról, mióta áll munka nélkül.

Amint ismeretes, Kolozsváron kétezerre becsülték a munkanélküliek számát. Ez a szám, amint az a szakszervezetek hivatalos kimutatásából következtethető, nem teljesen pontos. Kétségtelen azonban az, hogy a kenyér nélkül maradt munkások száma napról-napra növekedőben van és az állami közigazgatási hatóságok elodázhatatlan intervencióját teszi szükségessé.

Osvada polgármester nyilatkozik a munkanélküliségről

A kolozsvári munkanélküliek sorsára vonatkozólag kérdéssel fordultunk Osvada Vasile polgármesterhez, aki a következőket mondotta:

— Még az elmúlt hét folyamán jelentkezett nálam a kolozsvári II. és III. Internacionáléhoz tartozó szakszervezetek egy-egy delegációja. A delegációk a város támogatását és közreműködését kérték a munkanélküliség Kolozsváron is egyre nyomasztóbbá váló problémájának megoldásához. Én készséggel állottam a delegációk rendelkezésére és pontos statisztikát kértem a munkanélküliek számáról és hovatartozásáról.

— A hét folyamán kérésre a következő statisztikát terjesztették elő:

Hány munkanélküli van Kolozsváron?

— A II. Internacionáléhoz tartozó szakszervezet bejelentett 692 munkanélkülit, akik a következőképpen oszlanak meg: 472 köműves, 66 festő, 48 pincér és 82 nyomdász.

A III. Internacionáléhoz tartozó munkás-

szervezet 210 munkanélkülit jelentett be, amelyek a következőképpen oszlanak meg: 54 szabó, 11 famunkás, 29 cipész, 2 fodrász és 64 tisztviselő.

Összesen tehát 904 szervezett munkanélküli van Kolozsváron. Miután azonban a köművesek és a festők kimondott szezonmunkások, a valóságban a helyzet nem olyan súlyos. Kolozsvár városa egyébként tisztában van a kérdés komolyságával és minden lehetőséget elkövet, hogy a kenyér nélkül maradt munkásokat munkához juttassa. Itt még megemlítem, hogy a város felajánlotta a köműveseknek és festőknek, hogy a villamosművek most meginduló átépítési munkálataimál segítkezzenek, ezek azonban nem fogadták el az ajánlatot.

Eddig a polgármester nyilatkozata. Bizonyos, hogy 904 szervezett munkanélkülin kívül legalább ugyanannyi dolgozó ember él Kolozsváron, aki munka híján, a legnagyobb nélkülözéseknek van kitéve. A munkanélküliség általános jelentőségű szociális probléma, amelynek megoldását a közmunkaügyi minisztérium a közigazgatási hatóságok közreműködésével sürgősen keresztül kell, hogy vigye.

Március 15-re halasztották az új vasúti személy- és podgyásztarifa életbe lépését. Néhány nappal ezelőtt az Uj Kelet részletesen ismértette a *Ionescu* közlekedésügyi államtitkár által zónarendszer alapján kidolgozott új vasúti tarifát, amelynek életbe lépését március elsejére helyezték kilátásba. A tarifa már a Monitorul Oficial nyomdájában van és még ezen a héten megjelenik a hivatalos lapban, de csak március 15-én lép életbe, mert az új menetdíj alapján szükséges vasúti jegyek még nem készültek el. Itt emlíjük meg, hogy az új tarifa a személypodgyász szállítási díját minden vonatra a harmadosztályú személyvonati jegy árának 10 százalékában állapítja meg.

A fehér egér

Irták P. Armont és M. Gerbidoh. Bemutató a Magyar Színházban

A darab játékeszközei: kasszaforók, tolvajkulcsok, tolvajlámpás, különböző lopott tárgyak, álszakáll, egy hatalmas egérfogó, fénykép, pénztárcá, papírpénz...

A színpad többször elsötétül, — a nyíltszíni betörésekhez, s a holdfényben játszó szerelmi jelenetekhez, melyekben állandóan az ágy felé közelegnek... Az ágy t. i. két felvonáson keresztül szimbóluma a szituációnak...

Ezekon kívül van még négy felvonás, (de nincs mindegyiknek épkézláb vége)... s van még egy pakli kártya, mellyel Mihályffy egy szenzációs trükköt csinált meg. A közönségnek nagyon tetszett ez a mutatvány. Am a tárgyak bogarasak s így történt, hogy a trükk, megcsinálása után, mindjárt le is lepleződött s ez a közönségnek még jobban tetszett...

Persze: a darabnak vannak szereplői is:

— Szemarlíer Cezár, amolyan magasabbrendű betörő, ki él-hal mesterségéért. Ezt tartja a legnemesebb emberi foglalkozásnak. E figurában sok a charme és fordulatosság. A keresztvizet mindenestre Shaw és Molnár tartották föléje...

Cezár leánya Rita már tradícióból, szülői ragaszkodásból és világnézetből betörő. Különben mindenkép talpraesett és jónevelésű leány, akinek ezenkívül még szíve is van. Így történik azután, hogy egész váratlanul (s ennek exponálása rutinos!) beleszeret áldozatába, a gazdag és könyelmű Jeanba. Jean megbocsátja a lefőzést a „jó tett helyébe jót várj“ alapon. Elrejtí Ritát a nyomában levő rendőrség elől. Sőt összeköltöznek...

Ennyi: kész kabaré-egyfelvonásos! Szerzők igénye azonban nagyobb. Belenyomnak tehát egy u. n. lélektani problémát... Azt, hogy a szolid polgári önérték mint hódol el a szerelem előtt...

Rita a szerelem és polgári élet előkelő környezetében csak fogyatékosan élheti ki „nemesebb hajlamait“, ugy, hogy a saját speizéből lop éjjelente szardiniát és kolbászt, vagy pedig a vendégeit rabolja ki... Jean minden tiltakozása megtörik Rita kedvességén s főleg azon, hogy hosszas vesztés után tüneményes kártyaszerencse éri. A játékaszinóban u. i. Rita és apja összejátésszanak... Jean javára! Váratlanul azonban kitudódik az egész. Jean kidobja Ritát. Elvégre komplikáció nélkül még egy bohózat se lehetséges, hát még a polgári önérték...

Ez az anyag azonban két felvonás. S nem is mindig mulatságos. Fő azonban, hogy a szerelemmel baj van s a 3. felvonás utáni szünetben felettébb aggodva járunk körül... Még a cigarettá se izlik...

Rita táncosnőnek megy. Jean persze még mindig szereti. Mindenütt nyomában van. Végül is utólrí. Rita azonban csak úgy hajlandó visszaterni hozzá ha elkövet érte egy betörést. Jean — nagyon nehezen és nagyon ügyetlenül — belemegy a föltételbe. Am ez az egész betörés csak játék. Jean azonban nem tudja. A próbát tehát megállotta.

Az apa s egy távolról fehérlő ágy áldása kíséri a fiatalok frigyét...

Ez tehát a darab, lötyögő felvonásaival... operettlibrettó egész a végeletekig...

Mulatságos pillanatai ezért bőven akadnak. Ha szerzők nem erőltetnék a lélektani elemet, még zavartalanabb lenne a mulatság. Cezárban és Ritában így is marad még, ami a boszankodáson túl is kerék egész. Jean már szimplább figura. De mellette és rajta keresztül kap mulatságos reliefet a másik kettő...

Rita szerepét *Neményi Lili* adta s ez állította talpra az estét...

... Az játszik jól, aki azt is kijátsza a szerepből, amire a szerző nem bírta teljes lélekzettel. *Neményi Lili* azt a kedvességet és elemi bájt adta a szerephez, ami felé a szerzők nagy ügyetlenül csupán pislogtak...

Mihályffy — az apa szerepét a molnári szív- és jászhangok mentén tette elfogadottá.

Hoykó Jean szerepében egyszerű eszközökkel természetesen és helyénvaló volt...

Gaál Gábor

Sanghaj, ami világ ideges érde a kínai birodalom sebb helye. A fekszik s így itt nyebb részének...

A Jangtse-K tartományokon l megszállva tartja belsejének is. A kaszát Vusungnak a helynek is mellett fekszik.

A Vusung-san Birodalom első óriási felháborod többszáz méter s dik a város. Dél rülvett kínai ne ben évezredek é rendeztelenül é hihetetlenül szü bejövetele előtt.

A kínai váro negyed. A folyó hosszúságban gy nagybankok és a szép körutak é a város belsejéb.

Az idegen ne dően szintén k nem az a sze városban lakik, ban élő kínai ke magukat az angó

Ez az euró „koncesszió“, mi

Az utcák fu lizált és a keleti val futnak a nyi tozott uttesteké van, villanyvilág rendőrség, de az ma is látni a ri egykereki gyoz ruházata többny let. Ennek az é utcaja a Nanki központja és a éjjeli életével é magára az idege

A város euró pedig jellemző, sége is van, egy Érdekes ritkaság Kia-Vejnek nev pitott jezsuita k utolsó időkig a állott.

Az európai aludt. És fehér telye volt a sár zeti főlháborodá szörnyü tábla, a városi park kap „Kutyáknak

Azóta azon Sanghaj teli va másrészt földh akik ugyanolya tüket, akár a k a kínaiak is, h föltétlenül tisz hitték, amig es milliomosokat l esetleg elmerül lukan a szolgál gettyübatériáva

Ma már ne park kapujára a kínaiaknak“ s őzrete kisebb s sereg már a ta

KKL

Sanghaj

Sanghaj, amelynek sorsa pillanatnyilag a világ ideges érdeklődésének középpontjában áll, a kínai birodalom leggazdagabb és legjelentősebb helye. A Jangtse folyó torkolatvidékén fekszik s így itt futnak össze Kína legtermékenyebb részének gazdasági szálai.

A Jangtse-Kiang a legnagyobb kínai tartományokon hömpölyög át s aki a torkolatát megszállva tartja, az egyuttal ura Kína gazdag belsejének is. A nagy kínai folyam legelső szakaszát Vusungnak hívják s ugyanez a neve annak a helynek is, amely közvetlenül a tenger mellett fekszik.

A Vusung-sanghaji vasutvonal volt a Mennyei Birodalom első vasútja s építése annak idején óriási felháborodást keltett a régi Kínában. A többszáz méter széles folyó balpartján emelkedik a város. Délebbre a hatalmas falakkal körülvett kínai negyed terül el, amely lényegében évezredek óta nem változott s ma is oly rendszertelenül épített kis, piszkos házakból és hihetetlenül szűk utcákból áll, mint az angolok bejövetele előtt.

Az idegen negyed

A kínai várostól északra terül el az idegen negyed. A folyó partján csaknem két kilométer hosszúságban gyönyörű paloták emelkednek, a nagybankok és a nagy áruházak épületei, míg a szép körutak és sugárutak a partfelől indulnak a város belsejébe.

Az idegen negyed lakossága magától értedődően szintén kilenczederésben kínai, de már nem az a szegény kuli nép, amely a kínai városban lakik, hanem többnyire elegáns házakban élő kínai kereskedők, akik nagyon jól érzik magukat az angol gyámkodás alatt.

Ez az európai város a „settlement“, vagy „koncesszió“, mint manapság a sajtóban nevezik.

Az utcák furesa keverékét mutatják a civilizált és a keleti forgalomnak. Az autók százával futnak a nyilegyenes kövezett, vagy aszfaltozott uttesteken, rendes villamosközlekedés van, villanyvilágítás, csatornázás és forgalmi rendőrség, de az amerikai arányok között még ma is látni a riksákat húzó kulikat, vagy az egykerékű gyorsfutó kordékat. A járókelők ruházata többnyire a színes és lágy kínai viselet. Ennek az európai negyednek két legszebb utcája a Nanking-Road, a kereskedelmi élet központja és a Fuchow-Road, amely különösen éjjeli életével és egyszerű mulatóival vonja magára az idegenek figyelmét.

A város európai részének fejlődésére nézve pedig jellemző, hogy Sanghajnak két püspöksége is van, egy anglikán és egy katolikus. Érdekes ritkasága a város környékének a Szü-Kia-Vejnek nevezett, XVII-ik században alapított jezsuita kolostor, amely egészen a legutolsó időkig a francia követség védelme alatt állott.

Régen és most

Az európai település kezdetén Kína még aludt. És fehér embernek olyan föltétlen tekintélye volt a sárga fölött, hogy semmiféle nemzeti felháborodást nem váltott ki az a megalázó szörnyű tábla, amelyet az európaiak a gyönyörű városi park kapurácsára szögeztek:

„Kutyáknak és kínaiaknak tilos a bemenet.“

Azóta azonban sok minden megváltozott. Sanghaj teli van bolsevista agitátorral egyrészt, másrészt földhözragadt orosz emigránsokkal, akik ugyanolyan nyomorságosan tengetik életüket, akár a kulik. Ebből aztán megtanulták a kínaiak is, hogy a fehér ember nem is olyan föltétlenül tiszteletreméltó, amilyennek eddig hitték, amíg csak parafasisakos katonákat, vagy milliommokat láttak lóháton, autón, riksán ülve, esetleg elmerülve egy mély fotelben, íróasztalukon a szolgák tucatjainak parancsoló eszkettyübatériával.

Ma már nem lehetne kiszögezni a városi park kapujára azt a bizonyos „kutyáknak és kínaiaknak“ szóló táblát. A fölébredt Kína önzete kisebb sértést sem viselne el. A kantoni sereg már a tartományi székhely felé közele-

dik. És a városba gyűlt fehér katonaság és a nemzetközi rendőrség talán nem is tudná megvédeni a maga erejéből a Sanghajban felhalmozott európai értékeket, ha a tengerparton

nem állana ott az angol flotta huszonöt hatalmas cirkálója, messzehordó ágyúinak szörnyű torkával ráásítva a városra, mintegy bejelentve a kantoni csapatoknak: eddig és ne tovább!

Pár nap múlva Észak és Dél hadseregei megvívják a kínai forradalom legnagyobb csatáját

SANGHAJ, február 28. A „Daily Express“ jelentése szerint Csangcsuangcsang, az északi hadsereg vezére kijelentette, hogy a Sanghajtól néhány mérföldnyire álló kantoni csapatokkal a napokban megvívja élete legnagyobb csatáját. A városban a legnagyobb erővel dolgoznak a védelmi állásokon. A tábornok reméli, hogy Szuncsang csapataival együtt kétszázötvenezer főnyi seregével legyőzi a kantoniakat.

Csütörtökön kerül parlament elé az új lakbérleti törvény

Előveszik a Frigul-ügyét és a főbbi gyanus állami szerződéseket. Még huszadika előtt lemond az igazságügyminiszter. Lupu is résztvevő a király által adott teán

(Bucuresti-Bukarest, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A politikai élet kezd ismét mozgalmas lenni. A parlamentben az ellenzék napvilágra akarja tární mindazon állami üzleteket, amelyek mögött panamát sejt, így tehát a legközelebbi interpellációs nap izgalmasnak ígérkezik.

Egy családi per miatt...

Sokkal nagyobb érdeklődés, az egész ország figyelme előzi meg a csütörtöki napot, mert Cudalbu igazságügyminiszter ekkor terjeszti a kamara elé az új lakbérleti törvényt. Alighanem ez lesz az igazságügyi miniszter utolsó törvényjavaslata ebben a parlamentben. Ugyanis a „Politica“ című lap szerint Cudalbu miniszter még március 20-ika előtt kilép a kormányból. Vannak, akik a régóta rebesgetett kabinetátalakítással hozzák kapcsolatba az igazságügyminiszter várható lemondását, amelynek igazi okául azonban egy nagy családi pert tüntetnek fel. Ennek a pernek március 20-ig el kell dölnie és az igazságügyminiszter nem akarja, hogy a per eldőlte alkalmával még miniszter legyen, mert ezáltal a bírák befolyását vehetnék a szemére.

A miniszter lemondása előtt el akarja intézni a gyorsított bírói eljárás módosításáról, továbbá a lakbérleti szerződésről szóló javaslatot.

A kamara ülése

A kamara mai ülésén Bardescu elnökölt. A miniszterek közül Trancu, Bucsan, Mitilineu, Meissner, Popovici voltak jelen.

Liveseanu kéri a belügyminisztert, hogy azoknak az esküdteknek, kik kénytelenek a vasutat igénybevenni, adjanak kedvezményes utazási jegyet.

Florescu cuzista kéri a Frigul-ügyre vonatkozó iratokat, hogy interpellálhasson.

Joanitzescu csatlakozik a kéréshez és több más gyanus szerződés iratait kéri.

Ezután áttértek a napirendre és folytatták a munkafelügyeletről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Marinescu kormánypárti pártolja a javaslatot és polemizál Dinu Bratianuval, akinek érveit megcáfolja. Joanitzescu felszólalását nem tartja jóhiszeműnek.

A király szombaton este a Cotroceni palotában teát adott, amelyen a diplomáciai kar, azután a miniszterelnök, a külügyminiszter és dr. Lupu is meg voltak hiva. Lupunak a meghívását élénken kommentálják, hivatalos körökben azonban ennek magyarázatát abban adják, hogy Lupu a főváros „zöld“-kerületének polgármestere, ahol a Cotroceni palota is fekszik. A meghívás tehát a polgármesternek szólt, nem pedig a parasztpárt vezérének.

Nyomaveszett az eltűnt világokat kutató Fawcet ezredesnek a brazilai őserdőkben

Hir szerint az egész expedíció vad törzsek áldozata lett

(London, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Fawcet ezredes, akinek brazilai expedíciójáról az Uj Kelet annak idején kimerítően adott hírt, a délamerikai erdőrengetegben, amelynek titkait ki akarta kutatni a tudomány számára, eltűnt.

Az ezredes 1925 decemberében indult el újabb kutató utjára. Nagy felkészültséggel indult el Brazília ismeretlen vidékeire, amelyet ő az emberiség bölcsőjének tartott. Az első hónapokban Fawcet ezredes több tudósítást küldött az Egyesült-Államokba és Európába. A tudósítások azonban mult év májusában egyszerre megszűntek. Azóta senki híret sem hallotta a merész kutatónak és társainak. A mult év májusában érhetett el az eredes expedíciója a brazilai dzsungel világába, mert azóta nem adott életjelt magáról. A londoni földrajzi társaság legutóbbi ülésén foglalkoztak az expedíció sorsával és olyan vélemény alakult ki, hogy Fawcet ezredes és expedíciója minden valószínűség szerint elpusztult.

Az utolsó levél, amit az ezredes Európába küldött, mult év májusának 20-án írta. Akkor az expedíció a brazilai „Matto Grosso“ mellett volt, közvetlenül a gigantikus őserdők bejáratánál. Ebben a levélben az ezredes annak a reményének adott kifejezést, hogy rövid néhány hónap múlva tudományos szenzációkhal fogja meglepni a világot. Ezek a szenzációk azonban elmaradtak.

Hónapok teltek el anélkül, hogy a bátor ezredesről és két kísérőjéről hallottak volna. A kis expedí-

ció, amely embertől soha nem látott rengetegbe vette útját, három tagból állott: az ezredesből, fiából Jaquesből és egy fiatal angol geográfusból, Ralaigh Rimmelből. Az expedíció felszerelése megfelelt a különös ut követelményeinek. Az ezredes páncélautót vitt magával, amelyen gépfegyver volt és ezenkívül több nagyerőjű villamos reflektor. A reflektorokra az ezredes nagy súlyt helyezett. Nézete szerint a reflektorok lettek volna a leg-erősebb fegyverek a fenyegető veszedelmek ellen, amelyekkel az expedíció a dzsungelben találkozott volna.

Fawcet ezredes meg volt győződve arról, hogy a vad törzsek a villamos reflektorok láttára őket valami földöntuli lényeknek tartják és meghódolnak előttük.

Fawcet ezredes évtizedekig élt Braziliában. Sokat tapasztalt és megismerte az őserdők veszélyeit. Expedícióját két évre tervezte.

Mint hogy sokáig nem adott életjelt magáról, nemrégiben barátai mentőexpedíciót szerveztek felkutatására. Ezt az expedíciót Henry Morris angol mérnök vezeti. Morris és három barátja tényleg el is indultak, alig jutottak mélyebbre az őserdőben, az egyik benszülőit törzs elfogta őket. Már halálra ítélték és valószínűleg ki is végzik őket, ha az utolsó pillanatban egészen véletlenül meg nem jelenik a kormány egy osztaga, amely kimentette őket veszedelmes helyzetükből.

K K L. perselyürítés március 1 én.

Folytatás a hetedik oldalon!

A temesvári hadbíróóság negyvennapos elzárásra ítélte egy bankigazgatót

A legfelsőbb katonai bíróság jóváhagyta az ítéletet

(Timișoara-Temesvár, febr. 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ismeretes, hogy három héttel ezelőtt a temesvári hadbíróóság Rajna Gyulát, a temesvári Szerb Takarékpénztár igazgatóját hatósági személy elleni sértő kifejezésért negyvennapos elzárásra ítélte. A per előzménye a következő: Az elmúlt év őszén, az árvíz idején a rendőrség a mentési munkálatok megkönnyítése céljából ehrendelte a magánautók rekvirálását. Egyik rendőr megjelent Rajna Gyulánál, hogy autóját ehrendelje. A bankigazgató súlyos szavakkal kifakadt ez ellen. Szóváltás keletkezett közöttük és Rajna a vitatkozás hevében

sértő kifejezéseket használt. A hadbíróóság emiatt negyvennapos elzárásra ítélte. Rajna az ítélet ellen felebbezéssel élt, a hadbíróóság azonban le tartóztatta és utasítást adott, hogy kezdje meg büntetésének kitöltését. Felebbezésre a bukaresti legfelsőbb katonai bíróságtól ma érkezett meg a válasz, amelyben az ítéletet jóváhagyja. A fennálló katonai törvény értelmében az eddig kitöltött háromheti időt nem számítják be a büntetésbe és így Rajna negyvennapos büntetésének kitöltését tulajdonképpen csak ma kezdte meg.

Az amerikai zsidó kongresszus az európai zsidók jogaiért

(Washington, 1927. február 28.) E hónap 22-én nyílt meg az amerikai zsidó kongresszus új ülészaka több mint négyszáz delegátus jelenlétében. Az amerikai zsidó kongresszus tudvalevőleg a közel ötmillió lelket számláló amerikai zsidóság legfőbb és általánosan elismert fóruma. A kongresszuson dr. Stephan Wise newyorki főrabbi elnökölt, aki megnyitó beszédében behatóan foglalkozott az európai zsidóság helyzetével és ismertette a romániai zsidóság eseményeit is. Utána Julian Mack, a legfőbb bíróság tagja javaslatot tett, hogy

a kongresszus megfelelő delegációval képviseltesse magát az 1927 augusztus havában Európa valamelyik városában megtartandó zsidó jogvédelmi világ-konferencián.

Grünbaum lengyelországi zsidó országgyűlési képviselő hosszabb előadásban ismertette a kelet-európai, főleg lengyelországi zsidóság gazdasági, kulturális és politikai helyzetét és hangsúlyozta, mennyire szükséges, hogy az amerikai zsidóság ismét intenzíven foglalkozzék az európai zsidóság és általában az európai kisebbségek jogi helyzetével.

Borah szenátor, a közismert amerikai politikus hosszabb beszédében üdvözölte a kongresszust, amelyben többek között kijelentette, hogy

a mai nemzetközi politikának legfőbb problémáját az képezi, miként sza-

bályozzák a gyöngék viszonyát az erősekhez.

Kína, Szíria, Nicaragua és Mexikó beszédes példái ennek a problémának. A kis népeket nem volna szabad a külföldi érdekek védelmének ürügye alatt természetes gazdaságuktól megrabolni.

A kelet-európai és főleg romániai zsidóság helyzetével az elmúlt hetekben több más zsidó szervezet is foglalkozott. Így az angliai Joint Foreign Committee képviselője, Lucien Wolff még január havában felkereste Románia londoni követét és egy memorandumot nyújtott át neki. A londoni követ a memorandumot azzal vette át, hogy kormánya február közepéig arra kimerítő választ ad. Az Alliance Israélite Universelle Párisban ugyancsak érintkezést keresett az ottani román követtel, hogy megnyugtatót kérjen tőle ama túlzott hírek felől, amelyek a romániai zsidóellenes atrocitásokról különböző sajtóorgánokban napvilágot láttak. A Delegation Juive a Népszövetség főtájkarságánál érdeklődött e hírek valódisága felől.

Mindezek az intervenciók hangoztatják a külföld zsidóságának barátságos érzelmeit Románia irányában

és kifejezést adnak ama reményüknek, hogy a jelenlegi kormány, amelynek erélyessége közismert a külföldön is, meg fog akadályozni minden törvényteleniséget a lakosság egy védtelen részével szemben.

A Bosel-bankház milliárdos pöre egy cseh bankcég ellen

(Bécs, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bécsi polgári bíróság egyik tanácsa tegnap érdekes pört tárgyalt. A bécsi Bosel-bankház még virágzása idején, 1923 márciusában üzleti összeköttetésbe lépett a prágai Fuchs Frigyes és Társa bankházzal arbitrázs-üzletek lebonyolítására. Az üzletkötésnek ezt a fajtáját — mint-hogy alkalmas a cseh korona gyöngítésére — a csehszlovák devizatorvény szigorúan bünteti, a nevezett bankház és Bosel ennek ellenére arbitrázs-üzletekre rendezkedett be. A Bosel-bankház 385.000 osztrák koronás árfolyam mellett átadott a prágai banknak 10.000 darab Unió-részvényt. Mint az arbitrázs-üzleteknél általában, maguk a részvények nem is kerültek a prágai bank tárcájába, mert — mint az néhány héttel ezelőtt kitűnt — már akkor zálogba voltak téve az osztrák postatakarékpénztárnál. Hogy baj ne származzon Fuchsék számára, a Bosel-bankban Lang Frigyes folyószámla név alatt kezelték a követelést.

A hólabdarendszerű arbitrázsüzletek következtében, amelyeket a két bank ezekkel a papíron lévő Unió-részvényekkel folytatott Bose-lék javára, 705.228 schilling összegű egyenleg állott elő. Fuchsék úgy segítettek a dolgon, hogy Boselék követelésére saját bankjukban König Zsigmond névre folyószámlát nyitottak. Most, hogy az osztrák postatakarékpénztár rátette a kezét Boselék minden zálogára és a Fuchs-cégnek papíron eladott Unió-részvények is le vannak foglalva az osztrák állam javára, Boselék egyszerűen követelik a 10.000 Unió-bankrészvény árát, amelyek tulajdonképpen sohasem mentek át Fuchsék tulajdonába. Fuchsék ennek a követelésnek kifizetését megtagadták

azzal, hogy ők a részvényeket nem kapták meg.

A Bosel-cég először a csehszlovák bíróságnál próbálta érvényesíteni követelését, ez azonban megtagadta a bírói védelmet azzal, hogy törvénybe ütköző cselekmény számára a csehszlovák hatóságok nem nyújtanak védelmet.

Erre a Bosel-bank a bécsi törvényszéknél perrelt és követelte a prágai bank bécsi ingóságainak lefoglalását. A mai tárgyaláson a prágai Fuchs-bank bécsi jogi képviselő kijelentette, hogy az arbitrázs-üzletet nem a bank kötötte, mert az nem is köthetett volna ilyen törvényellenes üzletet.

Az arbitrázsüzletet a prágai bank-cég egyik igazgatójának, Fuchs Frigyesnek magánüzlete volt. A bíróság elé mindkét fél hatalmas bizonyító anyagot akar terjeszteni álláspontjának igazolására. A tanács a bizonyításnak helyt kíván adni és e célból elnapolta a tárgyalást.

Alapított 1908-ban.
Dr. med. **MAGER** és **KALLÓS** vegyész
orvos-kémiai és bakteriológiai
orvosi laboratóriuma — Arad
Str. Moise Nicoara 19.
Vizsgálók: vért (Wassermann, Widal stb.)
gerinc-folyadékot (Goldsol) vizelet, köpet, autó-
vaccina, ivó-víz stb. — Kiváratra vérfelgósra
szolgáló steril fiolát küldünk.

Underwood
a világ legjobb rögépe. Gyári lerakat Róvész
Bela papírkerek-dózsában, Marosvásárhely

Influenzánál,
járványos megbetegedéseknél a
Hyperol
megvéd

a szájüreg és légutak fertőzések ellen.

Mint tabletták és szájviztabletták kerülnek forgalomba.

SPORT

Mindenütt megindult a bajnoki szezon

A Kinizsi döntetlenül végzett a Politechnikával

(Cluj-Kolozsvár, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az elmúlt héten még szibériai fagyban korcsolyaversenyeket rendeztek a sportegyletek és a szeszélyes tavaszi időjárás melege most már mindenütt megnyitotta a futballpályák kapuit. Kolozsváron egyelőre csak tréningmérkőzéseket játszottak a csapatok, de a sorsolás értelmében a jövő vasárnap Kolozsváron is megindul a bajnoki szezon: Aradon és Temesváron azonban tegnap már a tavaszi bajnokság második fordulóját benyolították le. A második forduló meghozta az első meglepetést: a Kinizsi eldöntetlenül végzett a temesvári műegyetemi hallgatók csapatával.

Az eredményeket alább adjuk:

Temesvár. Kinizsi—Politechnica 2:2 (2:2). A két tartalékkal játszó Kinizsi a mérkőzés nagyobb részében fölényben volt, de a Politechnica lelkes és önfeláldozó játékkal eldöntetlenül tette a mérkőzést. Chirsi révén már 2:0-ra vezetnek a műegyetemiek, de a Kinizsi Bundi és Orgunya révén egyenlített. Szünet után a Kinizsi hatalmas fölénybe kerül, számos kornert ér el, amelyek kiaknázatlanul maradnak.

Arad. Hakoah—ATE 1:0 (1:0). A Hakoah első győzelme az aradi bajnokságban, amelyet az aradi zsidó csapat lelkes és jó játékaival méltán megérdemelt. Az egyetlen gólt a 20-ik percben Engel lövi.

AAC—AMTE 4:3 (1:0).

Gloria CFR—Olimpia 1:1 (1:1).

Vasárnap: Haggibbor—CFR. A sorsolás értelmében vasárnap, március 6-ikán kezdetét veszi az 1926—27. évi bajnokság tavaszi fordulója. Az első rundban a Haggibbor és a CFR kerülnek össze egymással a CFR-pályán. Ugyancsak vasárnap kerül lebonyolításra a Victoria—RMS mérkőzés is.

Külföldi eredmények:

Budapest. Hungaria—WAC 3:0 (1:0). A Hungaria Orth góljaival biztosan győzött.

Ferencváros—Nemzeti 3:2 (2:1). Sabaria—Bástya 4:0 (3:0).

—Bokros-Birman Dezső kiállítása Bukarestben. Bokros-Birman Dezső, a hírneves szobrász, aki Ady mellszobrálával nagy feltűnést keltett, tegnap Bukarestben felkereste Goga Oktavian belügyminisztert, akit arra kért, hogy vállalja a művész bukaresti kiállításának védnökségét. A miniszter, aki megvásárolta Ady bronzszobrának egyik példányát is, készséggel vállalta a kiváló művész kiállításának védnökségét. Bokros husz darab plasztikát és több grafikai munkáját fogja Márffy Ödön festőművésszel egyetemben kiállítani. A bukaresti kiállítást megelőzően Bokros-Birman Váradon, esetleg Brassóban is kiállítja gyűjteményét.

Egy

bízo

Mig majdnem nyol-nátha meggyárban 150 a egyetlen-egy. m

Teljes

DIANA

a spanyol-n

DIANA sósbo

Allok a K

Irta E.

Egy forró napgyébe, zsidó földközé és odaállottan lokom is egyre forborzalomból és kinézem a nagy tartják az ekét. iznyokat, ahogy a leg van, a homlok szivósan és ernyed Verejték ömlik el potomba belesikka félelme és önvádja az új élet új emb A dolgozó komoly El is fordulok töl le Tibériás felé, y

Egyre melegebb hanem tagjaimban érezhetően szárad, logtak volna belgyok, tudatom algyatottságomban tet. És ráeszméle hetséges, hogy az sugara, a testiség Biblia és életet l érzem, le kell hu mohára és itt kil

Lehanyatlok lebb legyen hozzá ekkor átvonul raj belémre meg a zsi És új akarat utamat folytassan teim biztosabbak erőkkel a Kinner Ünnepi ut a kicsiny, gyönyör rációk „Jám Kin adták. Hogy sze ismertelek. Szeli tályos.

Minél közele érzem magam. É elmúlt és noha elhagyatottnak. emlékeztet, hogy értelmét tanított oktatott, a dolgo ret tó is bizony tikusok, akik kö lettek, halhatlan

Már tudom, látták a Kinner lag kicsiny ez a megfürdik, új é Kinneret.

Megfürödtem mentem végig a gozó népet, meg alatt görnyedne tőm őket, beszé tainkat kicserél vészett akarot mert ugy érzet hatom meg. tartom, hogy z

Egy

fényes bizonyíték!

Mig majdnem minden üzem szenved a spanyol-nátha megbetegedések miatt, a DIANA-gyárban 150 alkalmazott és munkás között egyetlen-egy megbetegedés sem fordult elő.

Teljes üzemmel dolgozik a

DIANA sosborszeszgyár

a spanyol-nátha elleni küzdelemben.

DIANA sósorszesz mindenütt kapható

Állok a Kinneret tavánál...

Irta E. Steinmann, (Tel-Aviv)

Egy forró napon leszállottam a Kinneret völgyébe, zsidó földre, a „Kinneret“ kvaca dolgozói közé és odaállottam a tó mellé. A nap tüzel, homlokom is egyre forr, lelkemre valami ráülepedik a borzalomtól és kiméletlen szürkéségből.

Nézem a nagy forróságban a fiatalokat, ahogy tartják az ekét, izzadnak mellette és nézem a lányokat, ahogy a kertben dolgoznak görnyedve. Még van, a homlokon tüzel s ezek a fiatalok mégis szívósan és ernyedetlenül egyre csak dolgoznak. Verejték ömlik el rajtuk és az én tompa lelkiállapotomba belesikkad egy új érzés: a semmittevő félelme és önvádja. Nem szabad itt, zsidó földön, az új élet új emberei között tétlenül csavarogni! A dolgozó komoly nézésében szemrehányás villan. El is fordulok fölük és megyek, megyek el innen, le Tibériás felé, vagy valahová Dágániába.

Egyre melegebb lesz. Már nemcsak a fejemben, hanem tagjaimban is érzem a tüzet, testem szinte érezhetően szárad, a nedvek, mintha mind kipárolgott volna belőle. Percről-percre levertébb vagyok, tudatom alól bibliai versek fakadnak, elhagyatottságomban ezek tartják még bennem az életet. És ráeszmélek, hogy csak Erec Jisráélben lehetséges, hogy az ember fizikumát győtrik a nap sugarai, a testiség egyre hanyatlak és ime jön a Biblia és életet lehel a szikkadó csontokba. Ugy érzem, le kell hullanom valahová, le a földre, le a mohára és itt kilehelni lelkemet.

Lehanyatlak a földre, zsidó földre, hogy közelebb legyek hozzá, hogy valahogy átöllejem. És ekkor átvonul rajtam a biztonság tudata, lázasan belémremeg a zsidó föld.

És új akarat ébred bennem, felállok, hogy utamat folytassam. Most már jobban vagyok, lép-teim biztosabbak és nyugodtan sétálok ujjáéledt erővel a Kinneret tóhoz.

Ünnepi ut a Kinneret felé vezető ösvény. Ó, te kicsiny, gyönyörűsége tó, amelynek naiv generációk „Jám Kinneret“, Kinneret tengere nevét adták. Hogy szeretlek a perctől fogva, mióta megismertelek. Szelíd vagy és csöndes és átlátszó és kristályos.

Minél közelebb jövök feléd, annál erősebbnek érzem magam. Érzem, a bátortalanság és levertség elmúlt és noha egyedül vagyok, nem érzem magam elhagyatottnak. Ami itt van, mind nagy dolgokra emlékeztet, hogy a népek csak a világ szimpla értelmét tanították, de a mi népünk szimbolumra oktattott, a dolgok belső értékére. Ezt a kis Kinneret tó is bizonyítja. Mert a halászok és misztikusok, akik körülötte éltek, a világ tanítómestereivé lettek, halhatlan időkre.

Már tudom, hogy elmúlt nemzedékek miért látták a Kinneret tavát nagynak. Mert csak látszólag kicsiny ez a tó, de örökké fiatal és aki benne megfürdik, új életre kap. Boldog örömök forrása a Kinneret.

*

Megfürödtem. Azután friss erőbe, megnyugodva mentem végig a kolónián. Bátorabban nézem a dolgozó népet, meghajlok a leányok előtt, akik kannáik alatt görnyednek, odamegyek a chavérekhez, köszöntöm őket, beszélgetünk és ahogy egyszerű gondolatunkat kicseréljük, érzem, mint nyerem vissza elvesztett akaratomat. Mondom nekik, beállok köztük, mert úgy érzem, hogy örömet csak munkában tarthatom meg. Mosolyognak. Egész természetesnek tartom, hogy zsidó földön csakis a munka biztosít

hatja az életerőket. Inkább ma, mint holnap, mondják és máris munkazubbonyt adnak, szerszámot a kezembe és megindul a munka és csurog rólam a verejték.

És látom Kinneret tavát. Rám mosolyog a tisztaságával, a mélységével, ősi halhatatlanságával és örök frissességével. És boldogan dolgozom. A zsidó tó bátorit.

Ezer lejjel felemelik a gabona exportvámját a mezőgazdasági hitelintézet javára

Fel fogják emelni az élőállatok és a hus kiviteli illetékét is. Negyven év alatt amortizálendő 5 százalékos jelzálogkölcsonöket kapnak az egységes típusu birtokrendszerre áttérő mezőgazdák

(București-Bukarest, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Garoflid miniszter teljesen elkészült a földmivéltés támogatását célzó, nagy vonalakban már ismert törvényjavaslatával, amely rövidesen a parlament elé kerül. A termelés intenzívebbé tételére a törvény arra akarja szoktatni a parasztságot, hogy az ebből a szempontból legmegfelelőbbnek bizonyult típusu birtokrendszerre térjen át. A kistípusu birtok 3—10, a nagyobbik típus 10—15 hektár területű. A kistípusu birtokok tulajdonosait első ízben el fogják látni vétőmaggal, mezőgazdasági eszközökkel, gyümölcsfákkal, igavonóállatokkal és az építkezéshez szükséges pénzbeli támogatással, amelynek értékét öt év alatt kell majd visszafizetni.

Ennek a programnak a megvalósítása érdekében a kormány speciális mezőgazdasági alapot fog létesíteni. Az alap alimentálására egy állandó összeggel felemelik a gabonafélék és élőállatok kiviteli vámját. Eszerint minden exportra kerülő gabona, főzélék, olajmag, takar-

mány- és ipari növénymag vagonja után a vámon kívül 25 aranylejt, minden vágómarha után 5 aranylejt, minden darab aprómarha után 1 aranylejt és a friss hus kilója után 10 arany-szantimot kell majd fizetni. Az így befolyó összegeket a pénzügyminisztérium, amíg a mezőgazdasági hitelintézet megalakul, a Banca Nationalánál helyezi el.

A mezőgazdasági alap hosszulejratu jelzálogkölcsonöket fog folyósítani talajjavítási célokra, alagesővezésre, lecsapolási munkálatokra, befásításra, mezőgazdasági ipar fejlesztésére és elektromos centrálék létesítésére. A folyósított kölcsönt, amely a jelzálogul lekötött birtok értékének 60 százalékát nem haladhatja meg, 5 százalékos kamatozás mellett 40 év alatt kell amortizálni. Ugyancsak ez az alap fog fedeztetni a szolgáltni állami jelzálogkötvények kibocsátására, hogy az így befolyó összegeket is a mezőgazdaság támogatására fordíthassa. Ezek a hosszulejratu kölcsönök is 5 százalékos kamatozásuk lesznek.

Márciusra új kommunista forradalmat készítettek elő Magyarországon

Moszkva utasításai szerint dolgozott a kommunista-szervezet. A budapesti rendőrség lázasan nyomoz az orosz pénzek után. Kun Béla irányította az új forradalmi szervezkedést

(Budapest, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti rendőrfőkapitányságnak még december folyamán tudomására jutott, hogy Moszkvából bizalmas utasítás ment szét, amely arra utasította a kommunista szervezeteket, hogy Budapesten és Bécsben és általában az összes nyugateurópai és balkáni fővárosokban márciusig szervezzék meg a kőbattáns kommunista hadseregeket.

Magyarországon — mint azt a rendőri nyomozásnak most sikerült megállapítani — széles alapon indult meg a kommunisták szervezkedése. Mindenütt sejt-rendszerrel szervezkedtek és nyolc-tíz vezetőséget is felállítottak, hogyha egyiket leleplezik és elfogják, egy másik tovább működhesse. A szervezet parlament előtti utcai tüntetéseket, röpirat-osztogatást tervezett és hónapok óta pincehelyiségekben tartotta üléseit. Hallatlan erőfeszítéseket tettek, hogy fegyverhez juthassanak.

Néhány nappal ezelőtt a határrendőrségnek sikerült a különböző határállomásokon tiz szökésben levő kommunista agitátort lefogni. Letartóztatásukat azonban titokban tartották, nehogy a még Magyarországon tartózkodóknak a letartóztatás tudomásukra jusson.

A teljes magyar rendőrségi szervezet által folytatott nyomozás azután az elfogottak vallomásai alapján világosságot derített a széleskörű szervezkedés részleteire is. Budapesti jelentések szerint az új szervezkedést Kun Béla irányította Oroszországból és az méreteiben jóval meghaladja Rákosi akcióját is.

Megállapítást nyert, hogy a szervezkedés élén Szántó állott, akivel együtt Budapestre ment a propaganda egyik vezetője is, aki a pénzkézlést vitte. Résztvevett az akcióban Kun Béla moszkvai titkára is, aki az ifjúnokokat forradalmosítását vállalta magára. A nyomozás adatai szerint, Szántó a direktívákat és a pénzt Kun Bélától kapta, aki a mostani magyar államrend felborítása útján vissza szeretett volna térni Magyarországra. A Vági-párt fekete listát készített azokról, akiket hatalomra jutásuk esetén el szándékoztak tenni láb alól.

A budapesti rendőrség lázasan nyomoz a propaganda célra szánt orosz milliárdok után, amelyeknek rejtekhelyét még nem sikerült fel-

Egyidejűleg a letartóztatott kommunisták kihallgatása folyik és valószínűnek látszik az, hogy a kihallgatás még 10—12 napig fog tartani. Addig a rendőrségen maradnak őrizetben a pör gyanúsítottjai.

A délelőtti folyamán kihallgatott Merényi Sándor, aki a kommunista ifjak tanára volt, elmondta, hogy az ifju munkásszervezet első sorban az úgynevezett „levente-intézmény“ ellen irányult, mint olyan szervezet ellen, amely legjobban veszélyezteteti a kommunista eszméket. Bevallotta, hogy a leventék közül is sokan tartoznak a kommunisták rohamszázadaiba.

A fenti tudósítás adatai szerint joggal lehet következtetni arra, hogy a jelenlegi nagy kommunista összeesküvés szoros összefüggésben van az „Uj Kelet“ által már ismertetett Vági-féle tüntető-akcióval, mely a sanghaji sztrákolók mellett akart szimpátiatüntetést rendezni.

Budapest, február 28. A rendőrségen megkezdtek Szántó Zoltán volt népbiztos kihallgatását, aki bevallotta, hogy az orosz szovjet megbízásából jött Budapestre, hogy az ifju munkásokat megszervezze. Rengeteg pénzt kapott a szervezésre. Az ifjúnokokat megfelelő kiképzés útján rohamcsapatokba akarta formálni és március 21-én, az 1919-iki kommunista forradalom évfordulóján akarta kipróbálni munkája sikerét. Mint bevallotta, grandiózus tüntetéssel akarták megmutatni, hogy vannak. Talán vér is folyt volna, de áldozat nélkül nincs forradalom. Szántó ezek elmondása után megtagadta a további vallomástételt.

Debrecen, február 28. A magyarországi kommunistapárt keletmagyarországi centrumát Debrecenben akarták megalakítani. A letartóztatott Orbán István szerelónél rengeteg pénzt és bolsevista propaganda-nyomatványt találtak.

Budapest, február 28. A kommunisták dél-előtti kihallgatásának eredményeképpen határozott nyomokat találtak arra, hogy Budapest vidékén egy villában tényleg felállították a kommunisták titkos nyomdájukat. A nyomdáról pontos tervrajzokat szereztek be és most már végeleges leleplezésre kerül sor. Szántó Zoltán börtöndjében selyem pizsamák, selyem ingek és illatszerek között tervrajzokat is találtak, melyek a környék egyes buvóhelyeire vonatkoznak.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Kedd

5687. I. Adar 27.
1927. március 1.

— Sokolow a francia köztársaság elnökénél. Párisból jelentik: Nachum Sokolow, a cionista világszervezet executívájának elnökét február 24-én a francia köztársaság elnöke, Gaston Doumergue hosszabb kihallgatáson fogadta. Sokolow az audiencián alaposan ismertette a köztársasági elnök előtt az aktuális cionista problémákat.

— Meghalt Bécs legöregebb asszonya. Bécsből jelentik: A zsidó hitközség aggmeházában tegnap este meghalt Bécs legöregebb asszonya Deborá Löwenstamm. Az asszony százhat évét élt és az utolsó hetekig még teljes szellemi erejénél volt. Csak halála előtt négy héttel vesztette el emlékező képességét. Az öreg asszony gyermekei és unokái már mind meghaltak, csak déd és ükunokái élnek nagyszámában.

— Albertina Ferrari a Magyar Színházban. Vasárnap délután Albertina Ferrari hegedűművész műtárgyát mutatták meg a kolozsvári közönség előtt. Műsorán Beethoven, Mendelssohn, Hubay, Kodály és mások szerepeltek. Előadásainak biztos technikája, simuló temperamentuma mindvégig lekötötte a nem nagyon nagy számú közönség érdeklődését, mely végül is lelkesen ünnepelte.

— Rendszabályok a lej emelkedése ellen, — amikor a lej már nem emelkedik. Már amikor a lej Zürichben elérte a 3 szantimos jegyzést, az ország gazdasági élete szigorú rendszabályokat sürgetett a külföldi spekuláció ellen, amely katasztrófával fenyegeti, különösen a román exportot. Akkor azonban a Banca Nationala elhárította magát az intervenciót. Most azután, hogy a lej külföldi javulása megállt, hivatalos helyen is akcióra kezdenek lépni. A hét folyamán számos gazdasági és pénzügyi konferencia lesz a lej stabilizálása, valamint a vámrendszer végleges megállapítása ügyében. A Banca Nationala és a kormány intézkedéseket tettek, hogy a lej emelkedése ne legyen túlságosan brüszk és az ország gazdasági életére ártalmas.

— A kolozsvári Barisszia Akademián Trumpeldor-émlékünnepélye. Szombat este Kolozsvár zsidóságának osztatlan nagy érdeklődése mellett rendezte meg a kolozsvári Barisszia Trumpeldor-émlékünnepélyét a neológ elemi iskola nagytermében, amelyet ezalkalommal zsúfolásig megtöltött a közönség. Kasztnér Ernő, a Hitachdut Barisszia ros-sénijének megnyitó szavai után Péterffy Endre emlékezett meg mélyszántó és magvas emlékbeszédében Trumpeldor Józsefről, a félkaru zsidó légionáriusról és a chalucmozgalom megalapítójáról, aki egy arab támadás alkalmával Tel-Cháj kolónián alattomos arab golyótól találva, mártírhálalt szenvedett a zsidó nép becsületéért. Kövári József és Katz László a „Trumpeldor“ című héber dalt adták elő, amely az elesett hős halálát énekli meg. Kasztnér Rezső Trumpeldor naplójából és leveleiből olvasott fel részleteket. Az ünnepélyt Katz László szavalata zárta be, aki Giszkalay János egy költeményét adta elő nagy hatással.

— Megverték egy máramarosi zsidó kereskedőt a nagyváradai pályaudvaron. Nagyváradról jelentik: Fuchs Ignác máramarosszigeti kereskedőt, aki tegnap éjjel a nagyváradai állomáson az aradi vonatatlakozásra várakozott, négy diák megtámadta és brutalizálta. A kereskedő jelentést tett a közelben posztoló 40. számú rendőrnek, aki azonban nem volt hajlandó a diákokat felelősségre vonni.

— A kolozsvári cionista-egyesületek kulturnaptára. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövet-

Oroszország Angliának adott élehangja válaszigyékében kijelentette, hogy nem fél a diplomáciai viszony megszakításától

Egyelőre a kereskedelmi szerződést mondják fel Oroszországnak. Anglia konstantinápolyi követét Londonba rendelik

(London, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol-orosz viszony elmérgesedett és a konzervatív párt agresszivitása, melyet a Kinában aratott kudarcok fűtenek, arra a nem várt fordulatra vezetett, hogy Oroszország olyan rendkívül érélyes hangú jegyzékben válaszolt Angliának, amely könnyen vezethet a teljes gazdasági és diplomáciai viszony megszakítására. Az orosz válasz kijelenti, hogy az angol jegyzék egyetlen pontos adatot sem sorol fel arra, hogy a szovjet-kormány megszegte volna az angol-orosz egyezményt. A brit jegyzék csupán szovjetpolitikuskok nyilatkozatait kifogásolja, azonban elfelejti, hogy nincs a két állam között olyan megállapodás, amely egymás sajtó és szólásszabadságát korlátozná. Az orosz jegyzék azután számos példát hoz fel arra, hogy az angol államférfiak a szovjetek ellen nyilatkoztak. Azután a jegyzék kijelenti, hogy az angol jegyzék csak általánosságokat tartalmaz és tudatosan távolodik el az illem nemzetközi szokásaitól, amikor alaptalan gyanúsításokat és precedens nélküli hangot tartalmaz. Az a fenyegetés, hogy az angol kormány megszakítja az összeköttetést Oroszországgal, nem félemlíthet meg senkit.

A jegyzék azzal végződik, hogy a szovjet-kormány koncilians politikát kíván és őszintén üdvözölni fog minden olyan lépést, amely ilyen irányban jönne az angol kormány felől.

London, február 28. Angol politikai körök, amelyek Chamberlain jegyzékét enyhének találták, az orosz választ rendkívül érélyes hangúnak tekintik. Ezek pressziót akarnak gyakorolni az angol kormányra, hogy mondja fel azonnal a diplomáciai és gazdasági viszonyt Oroszországgal. Politikai körök ennek dacára azt hiszik, hogy a diplomáciai viszony megszakítására nem kerül a sor és az angol kormány csupán a kereskedelmi egyezményt

fogja felmondani.

London, február 28. A londoni sajtó élénken kommentálja a szovjetkormány tegnapi válaszigyékét, melynek kapcsán megállapítja, hogy további tárgyalásokról nem lehet szó. A „Daily Telegraph“ igyekszik szétoszlalni a német aggodalmakat, amelyeket az angol-orosz viszony kiéleződése német politikai körökben felvetett. A lap bejelenti, hogy Chamberlain ebben az ügyben személyesen is fog tárgyalni Stresemannal.

London, február 28. A konstantinápolyi angol követet Londonba rendelték, hogy felvilágosítást adjon arról, hogy az orosz-török szerződés milyen mértékben kötelezi Törökországot a szovjet támogatására. Ez az érdeklődés arra vall, hogy Anglia az Oroszországgal való diplomáciai szakítás távolabbi konklúzióra is gondol. Kétségtelen, hogy amennyiben az orosz-angol diplomáciai viszony megszakadna, ezáltal nyílt színen kezdődne meg a két ellenséges nagyhatalom között a döntő küzdelem, mely tulajdonképpen Kinán keresztül vette kezdetét.

Moszkvában hatalmas tüntetések voltak Anglia ellen

Moszkva, február 28. Az Angliának adott válaszigyék átnyújtása után a városban munkásgyűléseket rögtönöztek, amelyeken Anglia ellen tüntettek. A tömeg az angol követség elé vonult, de a rendőrség megakadályozta a teljes felvonulást. Hasonló tiltakozások voltak más városokban is. A félhivatalos „Izvesztia“ szerint, ha Anglia abban reménykedett, hogy jegyzékével megijeszti a Szovjetuniót, akkor csalódott. Oroszországban senki sem fél attól, hogy megszünik a diplomáciai viszony Angliával. Az orosz sajtó különben mértéktartóan ír az eseményekről.

ség kolozsvári helyi csoportja és az ifjusági kiküldöttök együttesen megállapították a márciusi havi nyilvános kultúrelőadásokat. Előreláthatólag a következő beosztást fogják betartani:

Március 5. Szombat este az Iparkamarában Feuerstein Kálmán ismerteti a cionista-revizionista programot.

Március 6. Vasárnap délután: Ezra-szeminarium.

Március 12. Szombat este Taub Ábrahám tanár, Temesvárról, „A cionizmus, mint nevelési tényező“ címen tart előadást.

Március 13. Vasárnap este Noszin Mór mérnök tart előadást a Barisszia rendezésében.

Március 20. Vasárnap este Ezra Hapoel vitaelőadás.

Március 24. Csütörtök este Barisszia kulturális estély, Olsvangerrel.

Március 26. Szombat este dr. Darvas Simon előadása.

Március 27. Vasárnap délután Ezra-szeminarium.

— Jakob Wassermann Amerikába érkezett. Newyorkból jelentik: Jakob Wassermann, a nagy zsidó-német regényíró, mint az Uj Kelet annakidején közölte, Henri Goldman zsidó bankár meghívására kéthónapi tanulmányutra Amerikába utazott. Az író és felesége a napokban érkezett meg Newyorkba, ahol a „Morgenjournal“ egyik munkatársa meginterjúvulta Jakob Wassermann az európai antiszemitizmusról. „Az antiszemitizmus elleni küzdelem leghatásosabb eszköze — mondotta az író — a zsidóság büszke magatartása. Nem szabad a zsidóknak könyörögni türelmességért, hanem büszkeséggel kell követelniük jogukat. Mint zsidó ember igyekszem széjjelvezetni azokat a falakat, amelyekben a zsidóság több helyütt még mindig elkülönödvé élnek és én céloimat mindig azzal érem el, hogy büszkén követeljem testvéreim jogát, nem pedig kegyelemért esdöm. Mindig is demonstrálom a világ előtt, hogy a zsidóság a kultúra minden vi-

szonylatában értékes munkát végzett, olyant, amit az egész világ a saját hasznára fordított. Nem vagyok politikus és nem állok közel semmiféle specifikus zsidó mozgalomhoz, de nagyon élénken érdeklődöm minden komolyabb zsidó probléma iránt és műveimben ismételtelen pozitív állást foglaltam a kérdésekkel szemben. A zsidó irodalomban, amennyire azt fordításokból megismerhettem, Bialik az, akit legnagyobbra becsülök. Amerikában nem akarok nyilvánosan szerepelni, de nagyon szeretnék zsidó vezetőkkel és írókkal érintkezésbe lépni, hogy általuk is alaposan megismerhessem az amerikai életet és ezen belül az amerikai zsidóság életét.

A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara közgyűlése. Vasárnap délelőtt zajlott le a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarának határozatképtelenség miatt szombatról elhalasztott közgyűlése, amelyen a vidéki tagozatok is szép számmal képviseltették magukat. Negrutiu F. Joan elnöki megnyitóját a kamara ügyvezető igazgatója megtette a jelentését, amely részben intern adminisztratív kérdésekről, részben pedig a kamara által tett intervenciokról számolt be. Ilyen közbenjárás történt például a kamara részéről a telekkönyvi szolgálat érdekében. Tudvalevő, hogy 1926 november 29-én az igazságügyi minisztérium 88012. számú rendeletével engedélyezte az idegen valutában történő jelzálogbekebelezéseket, amelyek gyakorlati végrehajtása azonban technikai akadályokba ütközött, mert a munkával túlhalmozott telekkönyvi hivatal képtelen a bekebelezési kéréseket prompt elintézni. A kamara intervenciójára a minisztérium elhatározta, hogy a kolozsvári járásbíró mellett még egy telekkönyvvezetői és két segédtisztviselői állást, a hidalmasi és bánffyhungyadi hivatalok mellett pedig egy-egy segédtisztviselői állást kreál a restanciák feldolgozására. A zárókérdésben indított országos anket során a népjóléti minisztérium megkeresésére a kamara a mai helyzet fenntartása mellett foglalt állást. A pénzügyi és ügyforgalmi jelentés elfogadása után az elnöki tanács indítványára a közgyűlés intervencióra szólítja fel a kamarát abban az irányban, hogy az új vasúti teherátviteli összeállításánál a CFR hallgassa meg a kereskedők és iparosok kívánságait. Végül a közgyűlés felhatalmazást adott az elnöki tanácsnak a tervbe vett vámügyi és szállítási tanfolyam sürgős perfektálására.

Magyar képviselők és szenátorok a

Metropol-ban

étkeznek. Pontos kiszolgálás. Elsőrendű konyha. **BUKAREST** Bejárat Calea Victoriei, vagy Str. Academiei felől

Bizonyos, hogy megdő a figyelemmel fennálló súlyos gazdasági helyzet az is, hogy az nyugalmát megállapító perselyeknek rendszeres eredmény biztosítja kánknak, ha a KR rendszeresen ismételt megszünik majd a hogy a perselyeket sebb, hogy a persely Keren Kajemeth E ezen az uton is hav met a helységükben Ez a perselyűrit március 10-ig minde a purim hetére eső is zavarhassa.

A következő a

Legu

1925. októberben: Baraolt, Brat Deja-Somius, Gurbed, Kösavlea, Simer Socond, Teac
1925. novemberben: hoz, Jernute
1925. decemberben: la, Egri, La
1926. februárban: petru de Car Salard j. Bil Voivoz.
1926. márciusban: ghita, Piscar hezi, Teius, 2
1926. áprilisban: Adul-mare, Camare, Ludes rís de Ariesh
1926. májusban: B Leordina, Mi calaseni, San
1926. júniusban: Gh noua, Vulcan
1926. júliusban: Be Lunca bradu gheorgiu Pa
1926. augusztusban: Cojocna, Jo Stanceoi, U
1926. szeptemberben: Josasel, Li 7 sova, Orastie ghe, Soporu
1926. októberben: casa, Gehorg Jibou, Körö mare, Sappet
1926. novemberben: Caransebes, Sarnasul m Uirul de jos
1926. december: Berchez, Bo Deva, Ditral Pancota, Peris, Trg.-La

Gye
Gra

Bövebbet Gros Regele Ferdina

Prim

legjutányosabb fatelepi, C Telefon 1300

Hölés

na legy sze keve

Me

Cluj, Piat be

Anglia

Anglia... a lap be...

Anglia... a lap be...

Anglia

Anglia... a lap be...

Anglia... a lap be...

Anglia... a lap be...

Anglia... a lap be...

Bizonyos, hogy minden Keren Kajemeth-biztos ag...

A következő helységekben esedékes a perselyűrités.

- Legutolsó írtés történet
1925. októberben: Baioe, Baluhány, Bascionoul-mare...

Gyermeknyaralás Gradóban, szülők nélkül.

Bővebbet Grosz Ilona tanítónőnél - Oradea, Regele Ferdinand 7.

Prima tűzifát

legjutányosabban házhoz szállít FISCHER fatele, Cluj, Piata Gării No 2. Telefon 1300

Hülés és spanyolnátha ellen

legjobb védekezés egy csésze jó tea! Kitűnő teakeverékek minden árban kaphatók

Meinl Ggula

Cluj, Piata Unirii No 15 (A templom bejáratával szemben)

Közgazdaság

A forgalmi adó megszüntetése befejezett ténynek tekinthető

Az érdekeltek meghallgatásával a kormány még ezen a héten meghozza a végleges döntést

(Cluj-Kolozsvár, február 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kereskedelem és ipar évek óta...

Tudvalevő, hogy ebben a kérdésben az összes kereskedelmi szervezetek, élükön a Sfatulal...

Weiss Fülöp fontos állami tranzakciónról tárgyal Bukarestben.

A budapesti Kereskedelmi Bank, amelynek a háború előtt is kiterjedt üzleti relációi voltak a régi Romániában...

Hivatalosan megállapították a cukorrépaárakat.

Hosszas harcok után a kereskedelem- és iparügyi minisztérium által kiküldött bizottság a cukorgyárak tiltakozása ellenére...

A kolozsvári iparhatóság ellenőrző megbízottai. Vasárnap délelőtt zajlott le a kolozsvári városházán az iparhatósági megbízottak...

használta, hogy ezer aláírással memorandumot nyújtson át Lepadatu pénzügyminiszternek és Trancu Jasi népjóléti miniszternek.

Az egymást érő intervenciók hatása alatt a pénzügyminiszter megígérte, hogy teljesíteni fogja az érdekeltek kérését és a végleges döntés érdekében még ezen a héten újabb értekezletre hívja meg a kereskedelmi és ipari szervezetek képviselőit.

Ausztriában felemelik az élőállat- és a gabonavámokat.

Bécsből jelentik: Az osztrák kormány törvénytervezetet készített, amely megszünteti az eddigi mozgóvámok rendszerét és ennek helyébe állandó gabonavámot rendszeresít.

Erdélyi sásfonógyarak iránt érdeklődik a német piac.

A berlini román kereskedelmi attasé átírásban kérte a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarát, hogy közölje vele az Erdélyben működő sásfonógyarak címét.

Tőzsde

A piac üzletellen. Mindenben inkább kínálat van lanyha tendenciával.

Table with columns: Egyesült Közgazdasági és Felzálogbank Rt. jelentése, Valutapiac 1927 február 28 (Rador), Devizák, Kolozsvár, Zürich, Páris, Bukarest, Budapest, Bécs, Prága, Newyork.

erősen érdeklődik a sásból font kézimunkakosarak és tojásszállításra alkalmas kosarak iránt, amelyből a németek régebben is tekintélyes mennyiséget importáltak. Az egyik nagy berlini cég, amelynek voltak ilyen irányban erdélyi nexusai, most is megpróbálta, hogy ilyen gyárral üzleti összeköttetésbe lépjen, de a vele régebbi összeköttetésben állott cégek időközben megszűntek.

Közgyűlési naptár.

- Március 1.** Nagyvárad, Hitelbank Rt. Nagyvárad, délután 5 órakor a bank helyiségében XXIV. rendes évi közgyűlés.
- Március 3.** „Minerva” Takarékszövetkezet Rt. Bethlen, délelőtt 10 órakor saját helyiségében XIX. rendes évi közgyűlés. „Mureșiana” Takarékszövetkezet Rt. Szászrégen, délután 3 órakor saját helyiségében XXXIX. rendes évi közgyűlés.
- Március 4.** „Economul” Takarékszövetkezet Rt. Kolozsvár, délelőtt 10 órakor saját helyiségében rendes évi közgyűlés.
- Március 6.** Aradi Általános Takarékpénztár Rt. Arad, délelőtt fél 11 órakor az intézet helyiségében XV. rendes évi közgyűlés. Aradi Központi Takarékpénztár Rt. Arad, délelőtt 11 órakor az intézet helyiségében XX. rendes évi közgyűlés, amely az alapítói felelősségéről is határoz.
- Lugosi Göztéglagyár Rt. Lugos, délelőtt 11 órakor saját helyiségében XVIII. rendes évi közgyűlés.
- Banca Românească a Bănatului S. A. Lugos, délelőtt 11 órakor saját helyiségében rendes évi közgyűlés.
- „Corvineana” Takarékszövetkezet Rt. Vajdahunyad, délután 2 órakor saját helyiségében XXXI. rendes évi közgyűlés.
- Március 7.** Soc. Națională de Gaz Metan S. A. Bukarest, délután 5 órakor saját helyiségében.
- Weisz Emánuel Fiai nemzetközi szállítmányozási Rt. Szatmár, délután 6 órakor saját helyiségében V. rendes évi közgyűlés.

* A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvénytársaság közgyűlése. A Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt. vasárnap délelőtt tartotta Ugron István elnöke alatt nagyszámú részvényes jelenlétében harminckettedik évi rendes közgyűlését. Az igazgatóság jelentését Bocsánczi László vezérigazgató terjesztette elő, amelyben röviden vázolták a múlt évi általános pénzügyi viszonyokat és az egyes üzletágak ismertetése mellett a jelentés rámutat arra a sokoldalú és eredményes munkásságra, amit a bank a múlt esztendőben is kifejtett. Majd beszámolt a jelentés a múlt év november 28-iki rendkívüli közgyűlés által elhatározott alaptőkeemelés sikeres lebonyolításáról, amennyiben az elővételi jog gyakorlására kitiűzött határidő alatt a kibocsátásra került összes új részvények elhelyeztettek. Ezen tőkeemelés keresztülvitele után a Hitelbank részvénytőkéje 40 millió lejre, alapjainak összege 37 millió lejre, összes saját tőkéje pedig 77 millió lejre emelkedett. Az elmúlt évben elért tiszta nyereség 9,320,360 lejre tesz ki amelyből a tavalyi 16 lejjel szemben részvényenként 17 lej osztalék kerül kifizetésre. A jelentésből megállapíthatólag az intézet betétállománya annak dacára, hogy az elmúlt év pénzügyi viszonyai a betétgyűjtés szempontjából igen kedvezőtlenek voltak, 25 millió lejjel emelkedett és közel 324 millió lejre tesz ki. A bank kihelyezései szintén emelkedtek, amennyiben ezen átlag az elmúlt évi 315 millió lejjel szemben 353 millió lejre növekedett. A Hitelbank vidéken működő négy fiókja, valamint vidéki affiliált pénzügyintézetei, amelyek számát a Bánffy-hunyadon székelő Népbank Részvénytársaság érdekkörébe vonása által egygyel szaporította, szintén eredményes tevékenységre tekintenek vissza. — A Nagyvárad Takarékpénztárral, Nagyvárad ezen régi tekintélyes pénzügyintézettel fennálló kapcsolatát újabb részvényérdeklődés vállalásával tette szorosabbá a Hitelbank. A közgyűlés végül a választásokat ejtette meg, amelyek során új tagokul az igazgatóságba dr. Bánffy Miklós, a felügyelőbizottságba dr. Makkai Sándor, a központi választmányba Bardescu Antal, Boeriu István, dr. Buia János és Goga Jenő választottak be.

Hirdessen az Új Keletben

KÉRJEN MINDENÜTT CSAK CARMOL
 a legjobb házszer a legújabb házszer a legújabb házszer a legújabb házszer
 influenza, reumatizmus, neuralgia és fejfájás ellen
 BUCAREST, STR. ENĂCĂȚA, VĂCĂREȘCU 5

Megnyit a Széchenyi-tér 34. sz. alatt tojás üzlet
 melyben minden nap szakszerűleg lámpázott garantált friss tojást árulunk 50-100 dbig megrendelést házhoz szállítunk HOLLANDIA

Megnyit a Kesz. Arst. étterem - Timișoara
 Balváros, Birt. uca. — Oariu Parnac palota. Elegans, tiszta, olcsó és megbízható. Utazóknak 10% kedvezmény. — Restaurant Müller.

Budapesti nemzetközi vásár
 1927. április 30—május 9.
 Rendezi a Budapesti Keresk. és Iparkamara Vámszabadraktár.
 Bel- és külföldi szállítási és utazási kedvezmények Vízumkedvezmény.
 Kiállítóknak és a látogatóknak felvilágosítást nyújtanak Budapest, Vásártér (V. Alkotmányu 8.)
 Cluj: Kereskedelmi és Iparkamara. Arad, Brasov, Deva, Tg.-Mures: Kereskedelmi és Iparkamara.
 Bistrita: Laurentzi János börgyár.
 Carei: Brichta Miksa.
 Dej: Stojka László fűszerkereskedő.
 Dicioșanmartin: Pekry Sándor földbírtokos.
 Oradea: Hala de Comerțiu din Oradea.
 Satu Mare: Untune Industriilor de Fabrica si a Patronilor din jud. satmare.
 Timisoara: Tadeschi Bela, II. Str. Daciilor 17.
 Turda: Polonyi Sandor fűszerkereskedő.

Valódi HERZ Szalámi
 békebeli minőségben, minden jobb üzletben kapható.

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

A Román Opera műsora
 Szerda: Traviata (Anghel asszony felléptével).
 Péntek: Lakmó (Anghel asszony felléptével).

MAGYAR SZINHÁZ
A színházi iroda közleményei
Heti műsor
 Kedd: Fehér egér (Napibérlet 52 sz. A. Sorozat 302.)
 Szerda: Asszonylkek. (Táray Feren vendégjátékával. Poór Lili, Janovics Jenő felléptével. Premier-bérlet 52. szám. Soezetat 303.)
 Csütörtök: Sultana. (Operette-repriz. Karácsonyi Ilivel. Neményi Lilivel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Napi bérlet 53. szám, B. Sorozat 305.)
 Péntek: Asszonykám. (Operette ujdonság először. Lengyel Irénnel, Tolnay Andorral, Ihász Aladárral. Premier bérlet 53. szám. Sorozatszám: 305.)
 Szombat 3-kor: Bizáncz. (13-ik ifjúsági előadás. Táray Ferenc vendégjátékával, Poór Lili, Janovics Jenő fellépésével. Bevezető előadást tart: Dr. Biró Vencel. Sorozatszám: 306.)
 Szombat 8-kor: Asszonykám. (2-odszor. Napi bérlet 54. szám A. Sorozatszám: 307.)
 Vasárnap fél 4-kor: Fehér egér. (Ujdonság 4-edszor. Neményi Lilivel. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám: 308.)
 Vasárnap fél 7-kor: Bizáncz. (Táray Ferenc vendégjátékával, Poór Lili, Janovics Jenő fellépésével. Rendes helyárrakkal. Napi bérlet: 54. szám B. Sorozatszám: 309.)
 Vasárnap egyegyed 10-kor: Asszonykám. (Operette ujdonság 3-adszor. Bérletszűnetben. Sorozatszám 310.)
 Hétfő fél 8-kor: Beethoven-ünne. Első este: Hevesi Piroška Beethoven-hangversenye. (Rendes helyárrakkal. Napi bérlet 55. szám A. Sorozatsz.: 311.)
 Hétfő egyegyed 10-kor: Asszonykám. (4-edszor. Napi bérlet 55. szám B. Sorozatszám: 312.)

APRÓHIRDETÉSEK
 Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 40 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Figyelem!
 Ajánlok erdélyszerte elismert, a nagyvárad rabbinátus által Hechscherrel ellátott, olvasott és tisztán kezelt כשר של פסח שרענא.
husvétii libazsirt
 és libabórt, a legolcsóbb napiárak mellett. Friedmann Sámuel — Oradea-Mare. Cuza Voda 6. Rendelésnél nagyobb előleg küldendő

Egy fiatal fűszer- és rővidárus segéd alkalmazást keres. Cim: Génád Jenő, Blaj. 2415

Egy elsőrendű fűszer- és csemegeüzlet Timisoara főterén, szép revőkörrel, családi okok miatt, mielőbb eladó. Esetleg a helyiség más célra tészen is kapható. Ajánlatot a kiadóba „Előnyös hosszú bérzerződés” jelleg alatt. 2414

Bécsbe
 utazok március első felében. — Megbízásokat elvállalok. Cim: Palocsay virágüzlet.

Párnát
 montirozok izlésesen és jutányos árban. — Ugyanott zongoragyakorlás. Cim a kiadóban

Tacâmul
 ezüstáru és evőeszkögyár, Cluj, Str. Jorga 11-a.

Róth
 cipésznél Szép-u. 2. sz. alatt készülnek a legújabb divatu cipő-különléges-ségek

Szerkesztőség, kiadvonal és nyomda
 Cluj-Kolozsvár, St. B. L. Pop (Brassai-utca)
 Telefon: Szerk. és kiadóhiv. 9-77
 Zs. N. Sz. — — —
 Egyes szám ára p. udvaron és vidéken Bukarestben is

1927 március 2

Román har

A „Cuvantul”, Benedek rágalmazott, de nyomban jálisan helyet adozet felvilágosító letes cikiben ismelyel a cionizmus. Seicaru, a lap kit aki a román intel érdekesen világozó mozgalmat. Pamfi több tárgyi téved a hitbuzgó zsidóséval tüközni ar az első a „Cuvantul” és elfogultság mus problémáját. A cionizmus ö egy lírikus-misztik romantikus ideálnben egyszer felhaban a felkiáltás: Ez a nosztalgia, a merész történelmi zsálem, a zsidó irányította a lelke buzdított, hogy a élni, de meghalni sójukba legalább szentföld talajból. Mózes, hogy „a j territorialis elhat a szellem meghód könyvek és a val raji célkitűzés né áramlottak és ig jellemezte, hogy a élet normái hely mus helyébe lép nizmus. Mig a Dreyfuszabadított Fran szemita mozgalom tális diszpozíció f nőtte ki magát, e Tivadar az ellent rendített Párisba megoldást, szerint arra, hogy véget dosra tornyosult hirdette meg a j sein, ugy akarta, a biblia földjén. zsidó imádságok kusok és tudósok Kabbala könyveivel próbálták kib. A cionizmus így valóslás fázisába Addig is, mig nul Jeruzsálembe dást javasolt: a módszerben elv mustól és politik preciz célkitűzés megvalósítási utj. És 1900-tól tuel zsidók a kö vagy elmenzietet tielké válnak. Iz lesztinába című irta: Ha a judai nemzeti jellegét, zetlenedést jele ép ugy, mint az apály és dagály sem választhatja telenségig az éle